

MTÜ Postitee arendustegevused
KOKKUVÕTE

Koostaja: Mai Timmi

2019

Sisukord

1. Teostatud arendustegevuste kulg ja põhimõtted	3
2. Tulemused	4
2.1. Arengusuunad	4
2.2. Juhtimismudeli põhimõtted	5
2.3. Rahastamismudeli põhimõtted	7
3. Kokkuvõtted ja soovitused edaspidiseks tegevuseks	9
4. Lisad: rühmatööde tulemused	10
4.1. Fookusgrupi intervjuu kokkuvõte	10
4.2. 1. võrgustiku töötoa kokkuvõte (6.09.2019)	13
4.3. Juhtgrupi virtuaalse töötoa kokkuvõte	17
4.4. 2. võrgustiku töötoa kokkuvõte (27.11.2019)	19

1. Teostatud arendustegevuste kulg ja põhimõtted

Käesolevad arendustegevused on läbi viidud **KÜSK projekti „Postitee koostöövõrgustiku jätkusuutliku juhtimis- ja finantseerimismudeli väljatöötamine“** raames. Projekti eesmärgiks oli seatud: „Postiteega seotud partnereid ja huvigruppe kaasates on välja töötatud jätkusuutlik juhtimis- ja finantseerimismudel, mis toetab piirkonna eeldusi areneda tugevaks koostöövõrgustikuks.“

Projekti eesmärgi saavutamiseks viidi perioodil august kuni november 2019 ellu järgmised liikmeskonda kaasavad tegevused:

- Fookusgrupi intervjuu oluliste avaliku sektori partnerite ja võtmeorganisatsioonidega.
- Töötuba I organisatsiooni liikmete ja potentsiaalsete liikmetega.
- Virtuaalne töötuba initsiatiivgrupiga.
- Töötuba II organisatsiooni liikmete ja potentsiaalsete liikmetega.

Arenguprotsess koosnes metoodiliselt erinevatest lähenemistest ja tööviisidest. Töötubades kasutati erinevaid, võrgustiku liikmeid kaasavaid meetodeid; samuti viise, mis võimaldasid selgitada välja prioriteetsust teatud teemade puhul, ja fookust. Virtuaalse töötoa kasutamine tulenes organisatsiooni tänasest olemusest ja olukorrast, mille kohaselt paljud liikmed paiknevad igapäevaselt Postitee piirkonnast kaugemal, on väga liikuva eluviisiga, ning ühiste kohtumiste korraldamine on seetõttu keerukas. Käesoleva protsessi raames testiti virtuaalset töötuba kui üht võimalikku meetodit organisatsiooni juhtimismudeliks kasutamiseks.

Töö tulemused on koondatud ja kirjeldatud käesolevas materjalis (sh töötubade kokkuvõtted eraldiseisvalt). Materjali on lisatud arengueksperdi poolsed soovitused, kommentaarid ja mõtted edasiseks tegevuseks.

Lisaks on välja töötatud juhised virtuaalsete töötubade läbivimiseks ka edaspidi.

Kogu protsessi juhtis **Mai Timmi**, (Kasvulava OÜ) koolitaja-konsultant, kes viis läbi arendustegevused ning koostas kokkuvõtted töötubade järgselt. Protsessi oli kaasatud ka **Martin Mark**, (MTÜ Revolutsioon) koolitaja ja virtuaalsete töövahendite asjatundja.

2. Tulemused

Arendustegevuste tulemused on esitatud kahes vaates: ühelt poolt arengusuundade ning teiselt poolt juhtimis- ja rahastamismudeli kontekstis. Arengusuundade vaate väljaselgitamine osutus vajalikuks, et sihitada täpsemalt juhtimis- ja rahastamismudeli komponente; samas oli selge, et organisatsiooni asutamise aegsete vaadete ning tänase vajaduse vahel on erinevused, mis vajavad võrgustiku liikmete tasandil selgust ja läbirääkimist, juhtgrupi otsuseid.

2.1. Arengusuunad

Postitee piirkonnas on palju väikseid ja eristuvaid tegijaid, kes tegutsevad ja toimetavad, ent kelle nähtavus väljapoole piirkonda ei ole enamasti kuigi suur. Ühisnimetajaks on Postitee oma ajaloolise pärandi ja väärtusruumiga, mida üksmeelselt oluliseks turundusargumendiks peetakse. Veel kumas kõigilt kohtumistelt läbi väga suur valmisolek koostööks – seda väärtustatakse ja hinnatakse, selleks on märkimisväärne potentsiaal ja harjumus juba olemas ning loodud.

Võrgustiku ja initsiatiivgrupi arutelude tulemusena võib MTÜ Postitee kui organisatsiooni põhifookuse ja -tegevuse eesmärgid sõnastada järgmiselt:

MTÜ Postitee on piirkonna ettevõtjaid ja kogukondi ühendav koostöövõrgustik, mille peamised eesmärgid on:

- 1) piirkonna tuntuse ja atraktiivsuse suurendamine,
- 2) ajaloolise eripära esiletoomine ja kasutamine ning
- 3) siinsete inimeste potentsiaali väärimine / tõhusam rakendamine.

Üheks oluliseks **strateegiliseks põhimõtteks** kõikides aruteludes kujunes **koostöö, võrgustik ja omavaheliste tihedate sidemete loomine ja hoidmine**, üksteise võimestamine. On oluline mõista, et koostöötamise valmidus (on juba olemas) on võtmetähtsusega ressurss ning selle arendamisega on vajalik tegeleda teadlikult, süsteemselt, kasutades erinevaid kaasamis- ja koostöötamise viise, kogukonna võimestamise võimalusi.

Teine oluline **strateegiline põhimõte on hoolivus ja ühteoidmine**, üksteise annete märkamine ja tunnustamine. Seda ühelt poolt nii ürituste ja tegevuste rist-turunduse kaudu kui ka täna veel „peidus“ oleva sotsiaalse ressursi (inimkapital, kogukonna liikmed) nähtavaks tegemise kaudu (näiteks käsitöölised, muud andekad inimesed, kes täna ei ole ettevõtjad, kuid saaksid luua võrgustikule olulist lisandväärtust). See aitab rakendada piirkonna elanike

potentsiaali maksimaalselt ning toetab positiivse kuvandi teket piirkonnale läbi tugeva kogukonnatunde.

Kolmas **strateegiline põhimõte on Postitee kui TEE väärtustamine** – selle ajaloolises vaates (juba 600 aastat tee, mida mööda tulla ja minna); isiklike lugude ja jutustuste vaates (tugev side paljude jaoks, kes on siitkandist pärit – lood kui võimas turundusinstrument); tee oma mitmekülsuses (saab liikuda nii maad, vett kui ka õhku mööda). See toob kaasa olulised küsimused, nagu tee mõjupiirkonna pikendamine (vähemalt Võrust Tartuni) ja laiendamine, teeäärsete õunapu- ja teiste alleede taastamine ning korrastamine, tee miljöö muutmisega seotud küsimustes eestkostjaks olemine, teeäärsete elanike ja kogukondade huvikaitse ümbritsevat keskkonda puudutavates küsimustes (partneriteks RMK, Maanteeamet, aga ka erametsaomanikud jne).

Tulenevalt **strateegilistest põhimõtetest ja eesmärkide seadmisest**, saab sõnastada järgmised **ülesanded**, mille täitmine on võtmetähtsusega ning vajalik organisatsioonis korraldada:

- ❖ Turundustegevuste kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine (ühistorunduse platvormi loomine, veebikeskkonna ja teiste külastajatele suunatud kanalite korrastamine).
- ❖ Koostöövõrgustiku arendamine ja süsteemne toimimine (rist-turunduse ja kogukonna kasvatamine Postitee ümbrusesse, ühisürituste korraldamine, kompetentsi kasvatamine arendamist vajavatel teemadel; koostöö korraldamine arenduskeskuste ja teiste väliste võtmeorganisatsioonidega).
- ❖ Huvikaitse ja eestkoste korraldamine piirkonna pärandi säilitamiseks ja arendamiseks (sh heakorrastamine).

Detailsema tegevuskava koostamiseks leiab täiendavat inspiratsiooni ning töörühmades osalenute mõtteid käesoleva dokumendi lisadest.

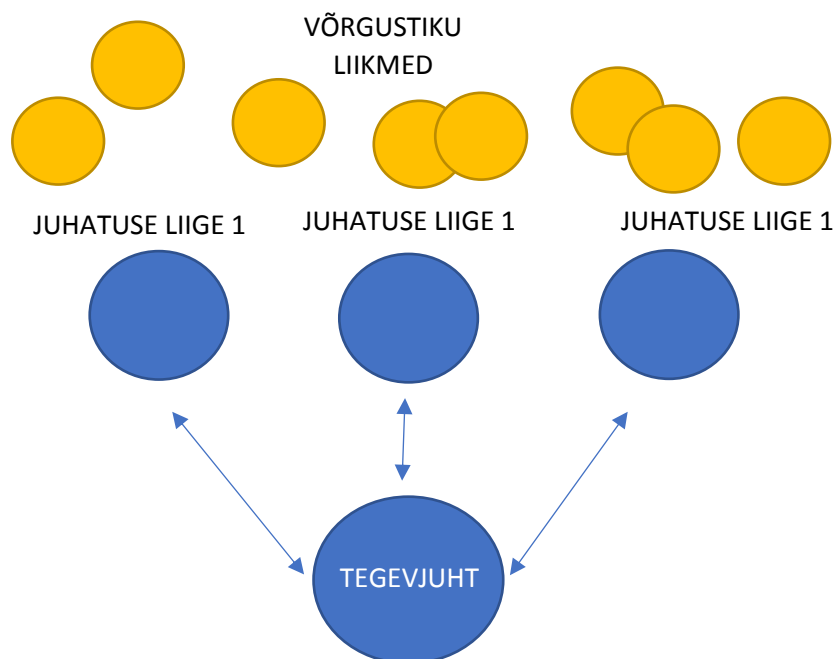
2.2. Juhtimismudeli põhimõtted

Juhtimismudeli puhul selgusid arutelude tulemusena järgmised põhimõtted ja vajadused:

- **Süsteemsus** (hajus ja õhinapõhine juhtimine ei toimi, võrgustiku ja avaliku sektori partnerite ootused on kasvanud märkimisväärselt ning see vajab igapäevast tegelemist, kvaliteetsset juhtimist).

- **Järjepidevus** (võrgustiku liikmed ja avaliku sektori partnerid ootavad tulemuslikkust - see saab sündida vaid järjepideva töö tulemusena. Tänapäevane juhtimine on olnud ainult projektipõhine, mis on kaasa toonud episoodilisuse. On selge, et ilma projektide toeta ei saa ka edaspidi, ent vajalik on tagada stabiilsus juhtimises ka teiste rahastusvahenditega).
- **Strateegilisus** (tänapäevane on episoodiline tegevus keskendunud peamiselt üritustele – saavutamaks suuremat tulemuslikkust piirkonna ja Postitee nähtavuse osas on vaja fookust nihutada strateegiliste tegevuste suunas, jättes tehnilise ürituste korraldamise tagaplaanile (toetades pigem liikmete korraldatavaid üritusi, (nt Kõivualuste laadapäev, aga ka Kostitee, Nigadi-nagadi näärilaat vms). Vaja on juhtida koostöös piirkonna arengut, mitte pelgalt MTÜ-d kui organisatsiooni).
- **Sõltumatus** (suuresti ettevõtlushuvi eest seisev võrgustik saab toimida edukamalt siis, kui eestvedajal puudub selle MTÜ tegevuse juhtimisega haakuv otsene ärihuvi).
- **Sünergilisus** (juhtimise üheks oluliseks väljundnäitajaks on inimestevahelise koostöökultuuri edendamine ning sünergia tekitamine).

Erinevate MTÜ juhtimismudelite analüüsimisel, otsustati ühiselt, et edasi liigutakse palgalise tegevjuhi kaasamise suunal.

Kirjeldatud juhtimismudeli **positiivsete kasudena** võib välja tuua järgmised argumendid:

- ❖ On olemas igapäevaselt arendustegevusse panustav töötaja, kes pühendub täistähelepanuga;
- ❖ Palgalise töötaja kaudu suureneb tõenäosus saavutada ootused juhtimisele (süsteemsus, järjepidevus jne);
- ❖ Õhinapõhisus asendub professionaalse lähenemisega tegevusele, mis tõstab mainet, tõsiseltvõetavust ja tegevute kvaliteeti.

Oluliste ohumärkidena tuleb selle juhtimismudeli puhul pidada silmas järgmist:

- ❖ Üks palgaline tegevjuht **ei tohi jääda üksi** - juhatuses/ võrgustikus tuleb kokku leppida põhimõtted ja viisid, kuidas seda vältida. Meeskonna tugi on kindlasti väga oluline nii tegevuste kvaliteedi, ootustele vastavuse kui tulemuslikkuse seisukohast. See tähendab juhatuse liikmete selgete rollide määratlemist ja siiski igapäevatoos osalemist.
- ❖ **Vastastikkust ootuste ja vajaduste, ülesannete ja vastutuse selgust**, vältimaks ebatäpsusi ja möödarääkivusi (jällegi – toeks saab olla juhatus, kes on selgelt määratlenud oma ülesanded, piirid ja vastutuse).
- ❖ **Regulaarsus juhatuse ja tegevjuhi vaheliste kohtumiste osas** – toetuse tagamine tegevuste elluviimisel, suunamine jne (eriti alguses, aga ka hiljem. Vastutus lasub siiski juhatuse liikmetel).

2.3. Rahastamismudeli põhimõtted

Juhtimismudeli ja tegevussuundade selgus võimaldab edasi liikuda rahastamispõhimõtete sõnastamise juurde. Eelpool käsitletud temade valguses on rahastamismudeli juures oluline keskenduda järgmistele küsimustele:

- 1) Millistest allikatest kaetakse tegevjuhi töötasu?
- 2) Millistest allikatest on võimalik suurendada jätkusuutlikkust ja katta projektide omafinantseeringuid?
- 3) Milline on erinevate võrgustikutöö tulemustest huvitatud osapoolte valmisolek panustada rahaliselt (avalik sektori, ettevõtjad jne)?

Rahastajatele on oluline esitada argumenteeritud ja veenev väljavaade sellest, millised on need kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed muutused, mis rahastuse tulemusena tagatakse.

Peamiste rahastusallikadena võib nimetada järgmised osapooled:

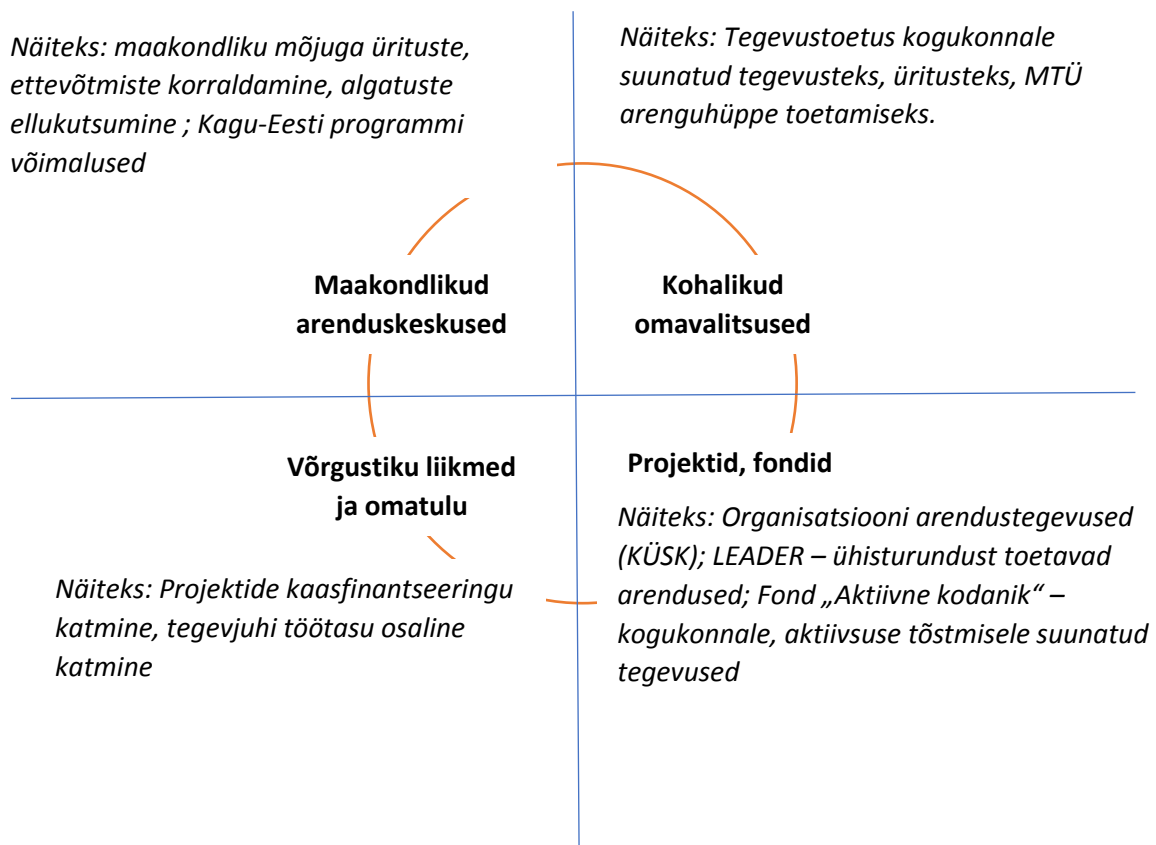
I Kohalikud omavalitsused (Postitee hõlmab nii Kanepi, Põlva kui Võru valda).

II Maakondlikud arenduskeskused (Võru ja Põlvamaa).

III Projektide fondid (LEADER, KÜSK, KOP, Avatud Eesti Fond jne).

IV Võrgustiku liikmed + MTÜ enda võimekus osutada tasulisi teenuseid (nt suveniiride tootmine, aga ka nõustamisteenus vms väljaarendamine)

Võttes arvesse MTÜ-de spetsiifikat ja toimimise põhimõtteid Eestis, on üsna ootuspärane, et rahastusmudel kujuneb kombinatsioonina kõikidest nimetatud rahastajatest. Alljärgnevalt on esitatud arengueksperdi poolne ettepanek, mida rahastusmudeli ellurakendamise puhul kasutada. Ringi jaotus ei sümboliseeri rahastuse proportsionaalset jaotust, pigem on illustreeriv, näidates võimalikke rahastusallikaid ning võimalike ülesannete seost. Rahastusmudeli puhul on siiski vajalik alustada võimalikult kiiresti läbirääkimistega erinevate organisatsioonidega, et jõuda juba järgmiste konkreetsete sammudeni.

3. Kokkuvõtte ja soovitused edaspidiseks tegevuseks

Võttes kokku eelpool kirjeldatu ning organisatsiooni arengut puudutavad teemad, on allpool välja toodud olulisemad sammud, mille peale on vajalik ning oluline edasises töös mõelda:

1. Ülevaatomist vajab organisatsiooni **põhikiri**. Juhul kui MTÜ Postitee jätkab käesolevas dokumendis kirjeldatud suundades, vajab täpsustamist organisatsiooni põhikiri ning tegevjuhi otsimise puhul ka juhtimise korraldus.
2. Koostöölepe (**Ühiste kavatsuste protokoll Postitee korrashoiuks ja arendamiseks**) erinevate osapoolte vahel vajab ellurakendamist ja tugevamat MTÜ Postitee poolset initsiatiivi, et saavutada selle loomisega seotud oodatud tulemused. MTÜ Postitee saab siin olla initsiaator, et selle leppe olemasolu ja eesmäärke n.ö pildil hoida.
3. Kuna **turundustegevused on muutumas keskseks teemaks**, on oluline keskenduda konkreetse, Postitee turunduskontseptsiooni ja -argumentide väljatöötamisele.
4. Tegevjuhi töölepalkamisel on **väga oluline** keskenduda **juhatuse liikmete rollide jaotusele (just strateegilise juhtimise vaatest)**. On väga oluline, et juhatuse liikmete poolt oleks tagatud tugi ning mitmekülgne toetus (juhatuse liikmete rollide valikul on soovituslik lähtuda olemasolevast kompetentsist ning kirest teema vastu. Kui juhatuse liikme töö jääb vabatahtlikuks, siis on oluline leida igale juhatuse liikmele see valdkond, see teema, mis teda tõeliselt köidab, ja leppida ühiselt kokku need tegevused, mida selle valdkonnaga tegelemine endas hõlmab – näiteks eestkoste: mida selle all täpsemalt silmas peetakse?)
5. **Ootused tegevjuhile on seotud järgmiste ülesannete täitmisega:** koostöö ja sünergia loomine ja hoidmine võrgustiku liikmete vahel (pidevalt); strateegiliste turundustegevuste elluviimine, selleks projektide kirjutamine võrgustiku aktiivsel osalemisel; projektide kirjutamise initsiatiivikus ja oskused selleks; vähemalt esmase nõustamise võimekus (abi võrgustiku liikmetele äriplaani koostamisel, aga ka projektitaotluste koostamisel jms); koostöösuhete looja ja hoidja erinevate partneritega suheldes (KOVid jne).
6. **Virtuaalne koostöötamise vorm toimib** ja seda tasub kasutada edaspidigi MTÜ Postitee tegevuste korraldamisel, organisatsiooni juhtimisel.

4. Lisad: rühmatööde tulemused

4.1. Fookusgrupi intervjuu kokkuvõte

Taust:

Fookusgrupi intervjuu viidi läbi 23. septembril 2019 Eesti Maanteemuuseumis. Intervjuu kestvuseks oli 1,5 h. Fookusgrupi intervjuu eesmärk oli selgitada välja avaliku sektori organisatsioonide arvamus tänasele MTÜ Postitee tegevusele, ootuste ning Postitee arengupotentsiaali osas. Käesolev materjal on esitatud üldistatud kujul. Tulemusi võetakse arvesse arengusuundade kaardistamisel ja edasise tegevuse kavandamisel.

Osalesid:

Piret Rammul (Kanepi vallavanem), Tiit Toots (Võrumaa Arenduskeskuse juhatuse liige), Aivo Ülper (Põlvamaa Arenduskeskuse arendusspetsialist), Reeli Kork (Maanteeameti esindaja), Siiri Konksi (Võru Vallavalitsus, haridus- ja kultuuriosakonna nõunik), Reet Roop (Karilatsi Vabaõhumuuseumi juhataja), Malle Oras (RKM, külastuskorralduse eest vastutaja).

Intervjuu läbiviija: Mai Timmi

1. MIS ON MÄRKSÕNA VÕI SEE OLULINE TEEMA- MIS ON POSTITEE MINU KUI KODANIKU JAOKS?

- **Isiklik side läbi perekondlike juurte (4 arvamus)**
- **Karilatsi ja Maanteemuuseumi ühendaja (4 arvamust)**
- **Kiire, huvitav ja lõbus ühendus Võru ja Tartu vahel (3 arvamust)**
- **Turismiobjekt, mida on vaja rohkem arendada, pildile tuua (2 arvamust)**
- Põlva maakonna jaoks oluline objekt, mida on strateegias kahel korral mainitud
- Hea pitsa söögikoht asub siin
- Postitee kui nelja jalaga tool, kus on oluline nii ajalooline taust, looduslik pärand, ajalugu, legendid ja lood, teenusepakkujad (järjest lisanduvad)
- Tulevikuunistus on, et piirkond oleks jalgrattaga sõidetav

2. MIS ON KÕIGE OLULISEM SAAVUTUS, TEGEVUS, MIDA MTÜ POSTITEE ON SENINI TEINUD?

- **Viidaprojekt, mis on silmaga näha ja käega katsuda ning toonud laiemat tähelepanu (2 arvamust)**
- Koostöölepe sõlmimine
- Postitee brošüüri väljaandmine ja koduleht
- Tegevuse hoidja, Postitee arengu hoidja
- Teeäärte korrastamine (üldilme on kaunimaks muutunud, räämas õunapuud on ära koristatud)
- Üritused (Pillerkaar, eelarvamusfestival)

3. MILLINE NEIST MTÜ POSTITEE ROLLIDEST ON TÄNA KÕIGE ENAM TEGEVUSES ESINDATUD?

- **Koostöö võrgustik** (2 arvamust)
- **Huvikaitse, eestkoste** (2 arvamust, eriti Maanteeameti jaoks)
- **Piirkonna turundaja** (2 arvamust)
- Kultuur- ja ajaloopärandi säilitaja (läbi viidaprojekti, see roll peaks minema huvikaitse ja eestkoste teemaga ühe lähenemise alla, kuna just neid huve kaitstakse)
- Piirkonna arendaja

3. MILLINE ON POSTITEE TULEVIKUROLL? MILLIST ROLLI TASUKS ROHKEM JÕUSTADA?

- **Turundamine** (kus väärtus seisneks just selles, et seda tehakse üheskoos ning võrgustikuna paistetakse seetõttu rohkem silma. Postitee ääres on väga palju väikseid tegijaid, keda tasub külastada. Seda saab teha läbi erinevate trükiste, materjalide, aga samas ka ürituste. Samuti võiks välja töötada hetkel olemasolevad võimalused paketi näol, mida saaks edasi müüa juba reisikorraldajatele või MTÜ ise **(4 arvamust)** .
- **Koostöövõrgustiku hoidja, koondinfo hoidja- kui piirkonda tuleb uusi ettevõtmisi, ettevõtteid, siis oleks see info kõik ühes kohas koos.** Samuti on siin oluline mõelda sellele, kuidas koostöökokkulepe praktikasse rakendada ja päriselt tööle panna **(3 arvamust)**
- **Kultuuri- ja ajaloo pärandi säilitaja roll** Oluline on mõelda Postitee laiendamise peale, tulenevalt ajaloolistest traditsioonidest (tegelikult võiks alguspunkt olla Võrus nagu see oli vanal ajal).

4. KUI ME KUJUTAME ETTE, ET ON AASTA 2030, SIIS MILLISENA TEIE KUJUTATE ETTE, MILLINE ON POSTITEE SIIS?

- Kõik inimesed (ka Lasnamäel) teavad, kus on Postitee. Siin ei ole tühja kohta, kus pikemalt kui 5 km sõita, kõik on kaetud erinevate ettevõtmistega. Välja on töötatud erinevad puhkuse-tegevuse paketid. Saab pikemalt peatuda. Tuntus ja kuulsus kogu Kagu-Eestile.
- Võimalikud ööbimiskohad, saab rattaga sõita. Eesmärk, et jõuaks maanteemuuseumist kaugemale.
- Postitee kui hästi paljude pisikeste vaatamisväärsuste, elementide võrgustik, kes ise aktiivselt turundab, teenindab. Ökofestivali elluviija.
- Võrgustikus on igal ühel oma roll, kellega kes tegeleb
- Postitee liikmed, kes siin ääres tegutsevad, panevad seljad kokku, teada tuntud koht, kust saab sõita Võrust Tartusse rattaga. Saad kulgeda mitu päeva, Sul on ööbimisvariandid olemas ja tegevused. See on selline objekt, mis ühendab ka Tartu maakonnaga, kellega on koostöö järjest tihenemas. Ka Arenduskeskuste tasemel peaks Postiteed enda jaoks rohkem lahti mõtestama.
- Postitee äärsed alleed korrastatud.
- Kergliiklustee Liivalt Parksepani võiks ikkagi olema saama. Alustame väikeste sammudega juba ise.
- Kaarikureisid Postiteel.

5. KOOSTÖÖ - MIDA MEIE SAAKSIME JA PEAKSIME TEGEMA?

- (Arenduskeskus) Turundus ja materjalid. Ka Postitee peab sinna sisse saama. Arengustrateegiasse peab postitee nägemus sisse saama.
- (Kohalik omavalitsus) MTÜ Postitee võiks olla meie jaoks selline MTÜ, kes realselt osutab teenust, näiteks selle piirkonna kõikide tegevustega, mis on täna jutuks olnud ja vald omalt poolt saab seda teenust osta. Tuginedes koostööleppetele, võiks panustada tegevusse kõik kohalikud omavalitsused, kellega MTÜ Postitee seotud on. Jaotatuna proportsioonideks, osadeks, kasvõi rahvaarvu vmt järgi. Nii saaks hoida 1-2 inimest palgal.
- (RMK) Meie ülesanne on teha inimestele looduses viibimine mõnusaks. Kui on suurem nõudlus näiteks selles piirkonnas, siis tuleb ka RMKI sellesse panustada.
- (Karilatsi Vabaõhumuuseum) – meie oleme valmis rohkem panustama teiste nähtavaks tegemisele, aga see info ei jõua meieni. Meil ei ole tihedat sisulist sidet- mis kes kuskil teeb ja mida ta vajab? Kuidas me neid väikseid pärleid saame teha nähtavaks?

Arutelus sündinud ettepanekud:

- Koostöö- kui me seda piirkonda targalt turundame, siis see annabki võimaluse kohalikel, ettevõtlikel inimestel selle pealt kasu teenida ning see võiks motiveerida rohkem panustama tegevusse.
- Vajalik on üks kindel isik või üksus, kes koondaks sell info olemasolevate teenuste kohta- pea kõik teenusepakkujad ja muuseumid on oma põhitööga mujal. Info levitamine peab olema käepärane, linkidega ja kogu infot hõlmav. RMK-l on väga käepärane lahendus oma võimaluste kohta veebilehel. Tulevikus võiks olla Postitee kaart, kus on kõik asjad peal, klõpsame ja näeme, mida kusagil näeme.

Kokkuvõtvad mõtted:

- Turundus on nõrk, külastaja, kes siia satub- ta ei leia täna kõiki pärleid üles. Kõik tegutsevad ja on tublid, kuid koos ei ole nähtavad (2 arvamust)
- Kõige enam jäi kõlama vajadus luua süsteemne keskkond, viisid info levitamiseks külastajale
- Vaja on välja mõelda sellele, et jõuda mudelini, mis võimaldaks ühe-kahe inimese palgal hoidmist. Siis saab juba edasi minna.
- Vaja on kaasata rohkem külaseltse ja korraldada juhtimine rotatsioonipõhimõttel paremini ära.

4.2. 1. võrgustiku töötoa kokkuvõte (6. september 2019)

Töötuba toimus 6. septembril 2019. a Karilatsi Vabaõhumuuseumis. Osales 12 MTÜ Postiteega seotud osalejat (ettevõtjad, juhatuse liikmed, elanikud, potentsiaalsed teenusepakkujad). Ürituse kestvuseks oli 4 akadeemilist tundi, mille jooksul keskendusime ühiste arutelude läbi fookusele - kus me täna oleme ja kuhu me teel oleme? Käesolev materjal on esitatud üldistatud kujul. Tulemusi võetakse arvesse arengusuundade kaardistamisel ja edasise tegevuse kavandamisel.

Postitee määratlemine – Mis see Sinu jaoks on? Milliseid väärtusi see Sinu jaoks isiklikult kannab?

- Illus, väärikas tee koos eriliste teenusepakkujatega
- Isiklik seos (elukoht, teenused), maanteemuhu loomine
- See TEE, kust kaudu lähen ja tulen lapsepõlvekoju (õppisin rattaga sõitma jne)
- Tee, millega olen lapsepõlvest saadik seotud, elueesmärk (koht korda teha)
- Meie uksealune juba 600 a
- Maaliline tee, tegutsemispiirkond (teenused)
- Tööpiirkond + isiklikud emotsioonid
- Seos lapsepõlvega, tegevuskeskus (turism)
- Liiklemine
- Muuseumid

Sisemine keskkond. Millised me (ühinguna, koostöövõrgustikuna) oleme? Mis meid iseloomustab?

+	-
<ul style="list-style-type: none"> • Erilised ja eriilmelised teenused • Pole isikutevahelisi ja isiklike pingeid • Tugevad isiksused (erinevate ettevõtmiste liidrid) • Postitee kui maanteemuuseumi pikendus (suurem vaade) • Väike ja kiire reageerimisvõimega 	<ul style="list-style-type: none"> • Igaüks nokitseb omaette, (ühenduse ja võrgustikuna) mitte väga võimas • Paikneme üksteisest suhteliselt eraldi • Peaks rohkem välja paistma • Ühisturundus on nõrk • Projektipõhisusest tulenev hüplik areng • Ei osata sisuliselt koostööd teha

Üldised kommentaarid:

- Kodanikud kui kaasamõtledjad. Kohalike elanike kaasamine - kas peaksime sellega tegelema? Milline võiks olla huvi ühingu tegevustes kaasa lüüa nendel kodanikel, kellel pole (ja pole kavaski) Postiteel teenuseid pakkuda? Või oleme rohkem (turismi) ettevõtjate jaoks olemas?
- Vahelüli kodaniku ja ametkondade (sh KOV) vahel - mõtete koondaja, eestkõneleja. Kas seda rolli veel kasvatada? Kes seda rolli täidab? Kas seda peaks tegema MTÜ Postitee?
- Kui ei ole inimest, kelle jaoks on MTÜ juhtimine tasustatud töö, ei muutu midagi. Kuidas seda saavutada?
- Külaseltsid ka vaja kampa võtta - osad juba on. Kuidas seda teha? Mida on neil meile pakkuda? Mida on meil neile pakkuda?

Väliskeskonnast. Mis meid väljapoolt mõjutab?

Kõiki mõjureid on hinnatud pigem keskmisest kõrgemaks. Allpool on toodud suurem-väiksem mõju järjestuses.

- Sisemiselt motiveeritud, aktiivsed inimesed
- Kõik seadusandlusega seonduv
- Vajalik on pikk vaade, arengusuund ja -perspektiiv
- Asukoht (asume kaugel suurest keskustest)
- Teenuste pakett, kommunikatsioon (reisikorraldajad oleksid huvitatud koostööst, aga sisekommunikatsiooni keegi meie eest tegema ei tule)
- Piirkonnas tegutsevad tuntud muuseumid (Maanteemuuseum + teised (Karilatsi, Teppo)), loodus, keskkond
- Taristu on heas korras (tee, viidad, puhkekohad). Samas – alleed ja hekid vajavad süsteemset noorendamist
- Lähedal asuvad suured ja olulised objektid (Taevaskojad, Võru linn jm)

MTÜ Postitee rollid

Ülesanne seisnes selles, et osalejad hindasid, kui palju tajutakse seda rolli praegu ning kui paljude hinnangul peaks see roll tulevikus suurenema.

1. KOOSTÖÖVÕRGUSTIK

Praegu (2 plussi): Postitee Pillerkaar

Tulevikus: (3 plussi)

2. EESTKOSTJA / EESTKÕNELEJA

Praegu: (2 plussi) ajakirjandus pöördub ikka Postitee poole

Tulevikus (1 pluss)

3. KULTUURI – JA AJALOOPÄRANDI SÄILITAJA

Praegu: (2 pluss) jutud, viidad, pingid

Tulevikus: (1 pluss)

4. PIIRKONNA ARENDAJA

Praegu: (1 pluss)

Tulevikus: teenuste pakett, nõustamine, teenuse läbi arendada piirkonda - eelkõige läbi liikmete: (1 pluss)

5. PIIRKONNA TURUNDAJA

Praegu: (2 plussi)

Tulevikus: (5 plussi)

Kokkuvõte

Täna tajutakse pea igat rolli suhteliselt võrdsel määral. Kõige vähem tõusis esile piirkonna arendaja roll. Tulevikus on kõige suuremad ootused tihendada eelkõige piirkonna turundaja rolli ning sellega väga haakuv on koostöövõrgustikku edendav roll.

Tulevikuvisionid

Järgnevalt on grupeeritud sarnased mõtted visioonide valikuteks.

VISIOON I: Postitee külalisele kui kompleksne teadvustatud ja tuntud piirkond

- Piirkonnas on 3-4 söögikohta juures, kuid olemus peaks jääma samaks nagu praegu (mitte üle-rahvastatud)
- Külastajaid oluliselt rohkem
- Hooaeg pikem, peatusi rohkem
- Kiiksuga asjad, eristuvad paigad, paketid

VISIOON II: Postitee kui aeglaselt läbitav ja nauditav teekond

- Rattatee Postiteel (turvaliselt läbitav, eraldiseisev rattatee, rahulik kulgemine koos rohkete peatustega)
- Autoga saab „jalutada“!
- Arheoloogiamälestised ja -hooned on paremini leitavad ja pälvivad tähelepanu, kutsuvad peatuma ja uurima

VISIOON III: Koostöövõrgustik saab (KÜSK-i toel) arenguhüppe

Joonis 2. Viide: Delfi, Matkajuht

Fantaseerime: Pealkirjad ajalehtedes 2035 aastal MTÜ Postitee eduloost:

- USA president peatub kahepäevasel visiidil Mustajõe kõrtsis
- „Avatari“ järgmise osa võtted toimuvad Postiteel
- Top-Gear tegutseb Postiteel
- Reisikirjade festival toob Postiteele maailmanimed
- EKA arhitektuuritudengitega koostöös loodud väikevormid Postiteel pälvisid rahvusvahelise tähelepanu
- Eestis avati esimene autovaba tee: tee on avatud jalgratastele ja hobuvankritele
- Rattavõistluse võitis Jaapani tiim
- Christopher Nolani uue filmi võtted toimuvad Postiteel
- Road-movie „Jan Uuspõld läheb Kirumpääle“
- 10. droonifoto konkursi võitis staarfotograaf Kaupo Kalda Postiteelt
- Avatakse Postitee skulptuuride allée
- Avatakse 10. puude allée
- Postitee suletakse tavaliiiklusele ja avatakse vaid ratastele
- Postiteel avatakse trooniliiklus (tulevikusõiduk)

4.3. Juhtgrupi virtuaalse töötoa kokkuvõte

Millist juhtimist meil vaja on?

- Järjepidev. Järjepidev, ja veelkord järjepidev.
- Esiplaanile tuleb seada asja sisu ja fookus: piirkonna turundus (meil ei ole vaja mitte ainult MTÜd juhtida, vaid mõjutada kokkulepitud suunas piirkonna arengut).
- Sõltumatu – tegevjuht ei saa olla üks ettevõtjatest.
- Võrreldav teatrijuhiga 😊 Pigem on juhi ülesandeks nn *black-box* teatri tüüpi protsessijuhtimine.
- Oluline kvaliteet on oskus tekitada sünergiaid ja koostööd, võimaldada kaasareakimist ja kaasatuse-tunde loomine. Seda nii sisekommunikatsioonis kui ka väliste partneritega (KOV-id, arenduskeskused, muuseumid jm avalik sektor) suhtlemisel.
- Võrgustikutöö, inimeste vaheline sotsiaalne liin. (MTÜ- tunnustega.) Juhatus saab võrgustikutöös olla selleks liinihoidjaks.
- Piirkonna turundus MTÜst eraldi? Võibolla mitte?
- MTÜ roll: mis toimub Postitee Tartumaa-poolses otsas? Läti suunal (Vidzemes)? Jalgrattaturismi teema.

Võimalikud juhtimisstruktuurid

Variant 1: PALGALINE TEGEVJUHT, KES ALLUB MTÜ JUHATUSE LIIKMETELE (vabatahtlikud)

- Juhatus leiab rahastuse projektide ja muude koostöövõimaluste kaudu.
- Palgatakse tegevjuht, kes viib ellu juhatuse ja liikmete poolt kokku lepitud tegevusi, sh projekte.

Plussid	Miinused	Skeem 1
<p>°Täiskohaga inimese energia; ressursi rohkem kui roteerumise korras;</p> <p>°Sibulatee posit. kogemus: sõltumatu võtmeisik; üks kindel inimene, kellega suhelda (võrgustiku sees, väljas);</p> <p>°Kui on juht, siis võrgustiku liikmed panustaksid ilmselt rohkem. Eestvedamine on suur töö.</p> <p>°Sibulatee näide: võrgustiku osalus liikmemaksu näol võib olla ka suurem, kui inimesed tunnetavad otsest kasu.</p> <p>°Maineküsimus kogu piirkonnale</p>	<p>°Hea inimene, kellelt eeldame pühendumust, tahab saada normaalset palka ja teatud stabiilsust.</p> <p>°Kaasnevad töökoha kulud. Kus asub füüsiline töökoht?</p> <p>°Kindlustunde küsimused – oht sattuda projektipõhisuse lõksu.</p> <p>°Pidev enese vajalikkuse tõestamine (kuigi sellega harjub ja mingil määral on see lausa vajalik: hoiab meeled erksana).</p>	

Variant 2: ROTEERUV EESTVEDAMINE, PROJEKTIPÕHINE TASUSTAMINE

- Moodustatud on 5-7 liikmeline tuumikgrupp.
- Eestvedaja on roteeruv, vahetub iga 2 (?) aasta tagant.
- Meeskonna liikmed toetavad ja mõtlevad kaasa.
- Eestvedaja on projektipõhiselt tasustatud.

Plussid	Miinused	Skeem 2
<p>°MTÜ ja liikmed saavad / peavad olema tihedamalt seotud ka juhtimisega.</p> <p>°Roteerumine toetab läbipaistvust, horisontaalset lähenemist.</p> <p>°Oma inimeste, võrgustiku võimestamine.</p>	<p>°Nõuab juhatusel rohkem energiat ja tulemus on suurema riskiga seotud.</p> <p>°Üleminekud ühelt eestvedajalt teisele võtavad aega, eestvedajate stiilid on erinevad.</p> <p>°Stabiilse juhtimise ootus roteerumise korral ei täitu.</p> <p>°Pikaajaline tegevusstrateegia ja -kava peavad olema nii tugevalt paigas, et ei tekiks segadust. Hetkel meil seda ei ole.</p> <p>°Meie tänane kandepind, millelt eestvedajaid valida, ei ole liiga lai.</p> <p>Kokkuvõtteks: Roteerumise idee on tore ja armas mõte, aga me ei kanna seda täna välja.</p>	

Kokkuvõtte. Osalejate märksõnu virtuaalsest töötoast – mida teha edasi?

- Kirjeldamata on: „Kuidas?“ Mis on juhi ülesanded? Kuidas me sinna (töökoha loomiseni) jõuame?
- Peame kokku panema tegevuskava või vähemalt järgmised sammud: seda on vaja nii käesoleva projekti kontekstis kui ka organisatsiooni jaoks.
- Fookus seada veel teravamaks, samas jättes sellesse ka ruumi. Me tegeleme praegu kogu aeg sündmustega. Strateegiline tasand on minu jaoks oluline (sh riiklikud matkateed). See on selgelt juhatuse liikmete ülesanne, et nad oleksid pädevad suuremat pilti hindama.
- Millist inimest me otsime? Kommunikatsioon on võtmesõna igas kontekstis.
- Virtuaalne töötamine on täitsa vahva koostöötamise vorm!

4.4. 2. võrgustiku töötoa kokkuvõte (27.11.2019)

Töötoas väljaselgitud tegevussuunad ja alategevused. NB! Tegemist on tööpealkirjadega.

Üritused	Tugiteenused liikmeskonnale	Füüsiline keskkond ja eestkoste	Turundus, kuvand, mainekujundus	Võrgustiku arendamine
„Tilleoru sügissonaat“	Teenused ettevõtjatele (nende vahendamine, partnerite soovitamise)	Matkaradade, matkateed (igapäevase teavitamine maaomanikele)	Uus ja nutikas veebileht (sh tehnilised lahendused koos innovaatiliste „tulede ja viledega“ – pigem homme kui eilne päev)	Omade klubi (üksteise võimestamine info levitamine, „käed külge“ löömine)
Palojärve „Rändaja muusikafestival“	Tugi ettevõtjatele	Kergliiklustee osas lobi-töö, eestkoste	Postimehe Postipoiss – ajalehe ja/või kuulutustulba ellukutsumine, klassikaline ja pärandit väärtustades (koostöö, kultuurisündmused, kinnisvara, ettevõtlus, pakkumised, arvamusiidrid)	Kirjeldada / kaardistada Postitee liikmeskonda - kes on ja kes veel ei ole, aga võiks liituda
Postitee „Oscar“ + teised üritused	Kontaktid, et „järjele saada“, võrgustiku tugi	Kergliiklustee maanteemuuseumi ja Karilatsi muuseumi vahel		Partnerid (palverännutee inimesed, arenduskeskused) KOMMUNIKATSIOON
Ridali lennupäevad	Paketid, kontaktid reisibüroodele, tellijatele kohapeal		Turunduses kasutada lähenemist – maa-, õhu- ja veeteed	Laiendada liikmeskonda piirkonna sädeinimeste kaasamisega

Tegevused, mida tabelisse ei paigutatud, kuid mis pälvisid osalejate tähelepanu:

- Koostöö läbi sündmuste, toimivate sündmuste rist-turundus;
- Uudiskiri, päevaleht, klassikaline postkontor
- Puskarusse puskarimuuseumi loomine
- Geoinfo kättesaadavus
- Õunapuu-allee korrastamine
- Teenuspakettide koostamine (autoga jalutamine); tee, kus saab kulgeda mitu päeva - on erinevad tegevused ja õõbimisvõimalused
- Arheoloogiamälestised ja hooned on paremini leitavad ja pälvivad tähelepanu, kutsuvad peatuma ja uurima
- Postitee ürituste kalender, süsteemne keskkond, viis info levitamiseks küllastajale

Tegevussuundade täpsem lahtikirjutus (rühmatöö tulemused):

Mida selle tegevussuunaga tahame saavutada?	ÜRITUSED Põhjus kokkusaamiseks ja külaliste kutsumiseks, et piirkond kosuks (omavaheline võrgustik, külastajad toovad raha piirkonda)
Millised on tegevuse tulemusnäitajad? Kuidas/ mille järgi saame aru, et oleme edukad?	Meist räägitakse, kirjutatakse, külastatakse (oluline on nii kvalitatiivne ja kui kvantitatiivne mõõde)
Kuidas tegevusi tehakse?	Olemasolevad „kaubamärgid“: Postitee pillerkaar, Kõivualuste laad, Kostitee päev, Palojärve muusikafestival, Labürindifestival, Kanepifestival, Postitee Oskar, nääri-laad Magus Postitee, kärejad Võru keeles, matkaradade külastused, eelarvamusfestival.
Kes peavad panustama? Miks nemad?	Sädeinimesed, kes juba korraldavad + uued; Tegevjuht (koordinaator)

Mida selle tegevussuunaga tahame saavutada?	TURUNDUS, KUVAND, MAINEKIJUNDUS -Postitee teenused ja üritused on rohkem nähtavad -Tugevneb positiivne kuvand ja maine - <u>sh Postitee piirkond kui populaarne elukeskkond.</u>
Millised on tegevuse tulemusnäitajad? Kuidas / mille järgi saame aru, et oleme edukad?	-Rohkem külastajaid, pikem külastusaeg, pikenenud hooaeg -Rohkem raha piirkonda läbi edukate ettevõtete -Positiivsete meediakajastuste ja referentside arv - <u>Suureneb kohalike elanike arv</u>
Kuidas tegevusi tehakse?	-Uus koduleht (koos kõigi uuenduslike võimalustega, pigem homme kui eilne päev) -Füüsiline info (trükised, Postipoisi tulp vmt) -Kommunikatsioonitegevused igas mõttes (sh pressiteated, uudis- ja edulood meedias, reklaam, turundusüritused jne, jne) -Partnerlus (OÜ Loodusturism jne, TV, sotsiaalmeedia)
Kes peavad panustama? Miks nemad?	-Ettevõtjad -KOV + avalik sektor, sh muuseumid -Projektitoetused (MTÜ kirjutab), tegevjuht

Mida selle tegevussuunaga tahame saavutada?	FÜÜSILINE KESKKOND JA EESTKOSTE Sidus ja võimestatud kogukond
Millised on tegevuse tulemusnäitajad? Kuidas / mille järgi saame aru, et oleme edukad?	-Liikmeskond on tähelepanelik, hooliv ja abivalmis. -Ressursid on kaardistatud (toetused, vabatahtlikud, omatulud) -Kogukonna mõju kohaliku elu otsustele on tuntav, kogukond osaleb ettepanekutega planeeringutes, KOVid kuulavad kogukonda -Kogukond on dialoogis mitme valla ja maakonnaga (riigiga) -Liikmeskonna vajadused on teada: ootused, soovid, „iga okas loeb“.
Kuidas tegevusi tehakse?	-Ühised heakorralgud - märgutamine erinevatele otsustustasanditele -Vajadus „sekretäri“ (koordinaatori) järele, kes hoiab ja jagab informatsiooni MTÜ siseselt ja väliselt
Kes peavad panustama? Miks nemad?	Kogukond, Postitee liikmed, ettevõtjad, toetajaliikmed Ühiste kavatsuste protokoll osapooled.

Mida selle tegevussuunaga tahame saavutada?	TUGITEGEVUSED LIIKMESKONNALE (ETTEVÕTJATELE) -Ergutada väiksemaid tegijaid „kapist välja“ tulema, viia võimalikud partnerid omavahel kokku. -Näidata piirkonna eripära (abi unikaalse teenuse väljaarendamiseks jms). -Edukad ettevõtted (nõustamine). -Piirkonna maine tõus (loovus kui väärtus, elanikkonna potentsiaali parem rakendamine).
Millised on tegevuse tulemusnäitajad? Kuidas / mille järgi saame aru, et oleme edukad?	-Võrgustik toimib, osaliste rakendatus (enesetunne ja vajalikolemine). -Rohkem eripäraseid, kvaliteetseid tooteid ja teenuseid (Postitee märgis?)
Kuidas tegevusi tehakse?	-Leida ja võimestada käsitöölisi / andekaid / tegijaid (kes täna polegi ehk veel ettevõtjad) -Müügivõimalused, meenetooteid välja arendada -Info tegijate kohta nähtavaks -Valdkonna ettevõtjad kokku tuua - suunata, omada infot
Kes peavad panustama? Miks nemad?	Initsiatiiv (inimesed ei söanda ise pakkuda ennast)- Kontaktisik (käehoidja-julgustaja).

Mida selle tegevussuunaga tahame saavutada?	VÕRGUSTIKU ARENDAMINE -Parem infovahetus (teadlikkuse tõstmine), aktiivsus, selle hoidmine. -Koostöö partneritega. -Traditsioonide jätkusuutlikkus
Millised on tegevuse tulemusnäitajad? Kuidas / mille järgi saame aru, et oleme edukad?	-Osalejate arv (MTÜ liikmed, vabatahtlikud ja aktivistid) -Teenuspakettide läbimüük -Rõõmsasilmsed „oma kärajad“
Kuidas tegevusi tehakse?	-Kultuurikalender (meililist, kodulehe suunatud info)
Kes peavad panustama? Miks nemad?	-Kõik panustavad, omahuvi, talgud ja kringel.